

ห่อเรียน ขอบฟ้ากว้าง

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

เล่มที่ ๒

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ห่อเรียน ขอบฟ้ากว้าง

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

เล่มที่ ๒

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หนูน้อยฟันดี

ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

หมู่บ้านเป็นสุข

กินดีอยู่ดี

คำสอนตายาย

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จัดพิมพ์ สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-616-395-750-4

พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา	นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	นายวินัย รอดจ่าย	ข้าราชการบำนาญ
	นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
	นางสุกัญญา งามบรรจง	ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
๗๙ ถนนนางมวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๑ ๔๕๖๗ ๐ ๒๕๗๙ ๕๑๐๑

คำนำ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักในพระมหารัชมงคล อย่่างหาที่สุดมิได้ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ โดยจัดพิมพ์ขึ้นละ ๕ เล่ม รวม ๓๐ เล่ม ให้เป็นหนังสือส่งเสริมทักษะภาษาไทย ด้านการอ่านและการเขียน เนื้อหาของหนังสือแต่ละเล่มจะเพิ่มศักยภาพการอ่านของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามหลักค่านิยม ๑๒ ประการ ที่สำคัญคือความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อฝึกทักษะทางภาษา และมีหนังสือคู่มือการใช้อีก ๑ เล่ม รวม ๓๑ เล่ม บรรจุในกล่อง ซึ่งได้แจกแก่โรงเรียนในสังกัดแล้ว คณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) พิจารณาเห็นว่าหนังสือชุดนี้เหมาะสมในการใช้เป็นสื่อฝึกทักษะการอ่าน แก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจัดพิมพ์แจกเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนทุกสังกัดในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ร่วมดำเนินการให้การจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเป็นไปด้วยความ เรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ หากมีข้อเสนอแนะประการใด โปรดแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

“เข้านี้ครูมีข่าวดีมาบอก” ครูทับทิมกล่าวขึ้น เมื่อเด็กๆ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ นั่งที่กันเรียบร้อยแล้ว “โรงเรียนมีกำหนดจะพานักเรียนไปทัศนศึกษาเดือนพฤศจิกายนนี้”

“เฮ้...ดีจังค่ะ” มารีสากล่าวขึ้นทันทีที่ครูพูดจบ

“ครูครับ ไปไหนครับ” มนัส ถามต่อทันที

“โขงเจียมจ้ะ” ครูทับทิมตอบด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม “ใครเคยไปโขงเจียมบ้าง ยกมือขึ้น”

เด็ก ๆ ต่างหันไปมองซึ่งกันและกัน ปรากฏว่าไม่มีใครยกมือเลยสักคน

“โขงเจียมอยู่ที่ไหนคะครู” มารีสาถามขึ้นเพราะคิดว่าเพื่อน ๆ ก็คงไม่รู้จักเหมือนกัน

“อยู่จังหวัดอุบลราชธานีจ้ะ ไกลจากจังหวัดบุรีรัมย์ของเรามากอยู่”

“มิน่าละ จึงไม่มีใครเคยไปสักคน” มารีสาคนช่างพูดกล่าวขึ้น

“เออละ ข่าวดีจบแล้ว ครูฝากให้พวกเราเก็บสตางค์ไว้ซื้อของฝากสำหรับพ่อแม่ หรือพี่น้องก็ได้นะ ยังมีเวลาอีกตั้งเดือนกว่า ตอนนี้ได้เวลาเรียนกันแล้ว”

“ฉันว่าจะไปลองค้นในอินเทอร์เน็ตดู ว่าโขงเจียมเป็นอย่างไร” มั่นสบอกกับสุทธา
“ดีเลย จะได้รู้ว่ามီးอะไรดีที่โขงเจียม” สุทธาสนับสนุนความคิดของมั่น

“ที่ฉันรู้มา จังหวัดอุบลราชธานีอยู่ติดแม่น้ำโขง” วรวรรณ เสริมขึ้น

“วันนี้ฉันจะเริ่มเก็บตังค์เพิ่มมากขึ้น” วรวรรณหันไปบอกมาริสา

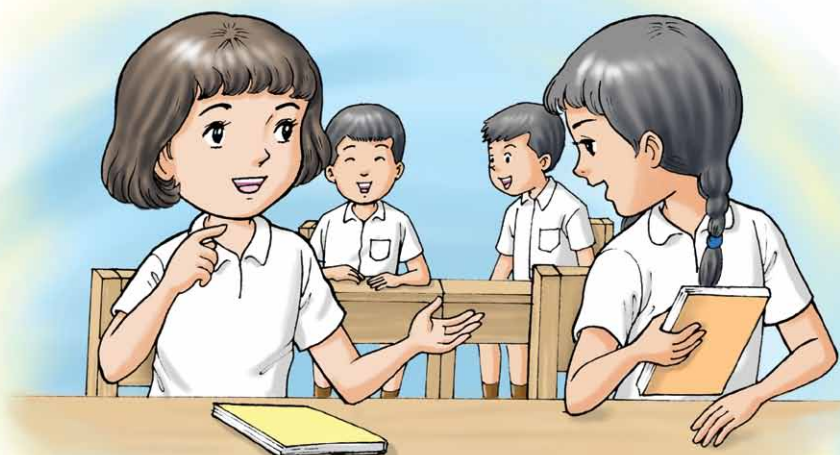
“แสดงว่าเก็บตังค์ทุกวันหรือ” มาริสากถามขึ้น

“ใช่จ๊ะ แต่ไม่มากหรอก แม่ให้มาบ้าง ได้ตังค์จากการเก็บผักข้างรั้วขายด้วย
วันหยุดเสาร์อาทิตย์ ฉันจะเก็บผักไปขายที่ตลาดนัดเป็นประจำ” วรวรรณบอกมาริสา

“อืม...เธอนี่ขยันจริง ฉันสิไม่เคยทำอะไรแบบนี้เลย” มาริสาชื่นชมเพื่อน

“แม่บอกว่า ถ้าเรารู้จักเก็บเงินหรือหารายได้ด้วยตนเองจะทำให้เราเห็นคุณค่าของเงิน
มากขึ้น” วรวรรณกล่าวถึงคำสอนของแม่ “ดีจัง ฉันจะเก็บตังค์เหมือนเธอ แต่คงไม่ได้เก็บผัก
ขายหรอก เพราะที่บ้านไม่ได้ปลูกผักอะไรเลย”

จากข่าวดีของครูทับทิม ทำให้เด็ก ๆ พวกกันใจจดใจจ่อกับ “โขงเจียม” กันทั้งวัน
และเป็นหัวข้อสนทนากันไม่รู้เบื่อ

“รถมาแล้ว...รถมาแล้ว
คันใหญ่น่าดูเลย ตั้ง ๒ คัน เนอะ”
เสียงมนัสตื่นเต้นมากที่เห็นรถบัส
ปรับอากาศค่อยๆ เคลื่อนเข้ามา
จอดริมทางเดินหน้าโรงเรียน

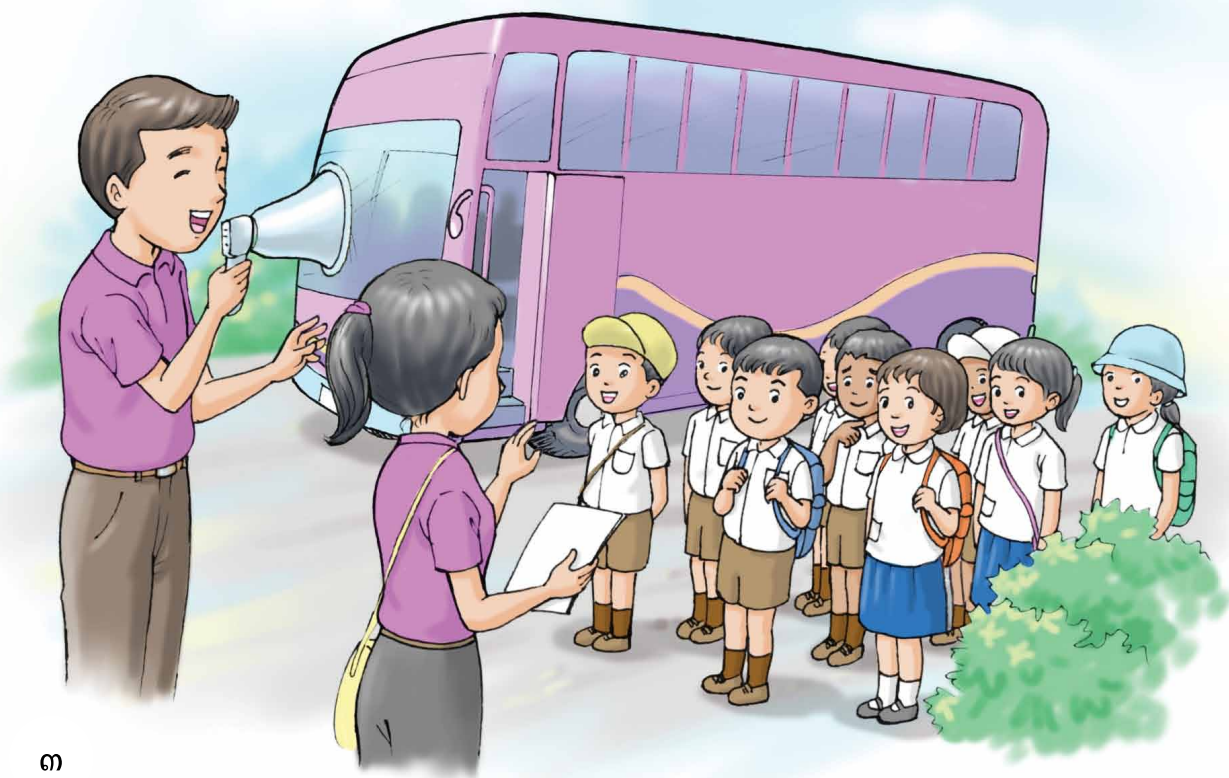

“ฉันจะเลือกนั่งริมหน้าต่าง”
สุทธาหันไปบอกมนัส

“เลือกไม่ได้หรอกธาทา ครูเขาต้องจัดให้นั่ง” มนัสค้าน

“ใช่ ไม่อย่างนั้นรบกวนวายแ่น ใคร ๆ ก็ชอบนั่งริมหน้าต่าง” วรวรรณเห็นด้วย

“เด็กๆ ทุกคน เข้าแถวหน้าห้อง ขอให้ยืนเรียงตามเลขที่นะคะ” ครูทับทิมพูดออกเสียง
ตามสาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๑ ก็พากันทยอยมาเข้าแถว ส่วนนักเรียนชั้นอื่น ๆ
เมื่อได้ยินเสียงครูทับทิมก็พากันยืนเข้าแถวหน้าห้องด้วยเช่นกัน จากนั้นครูประจำชั้นแต่ละห้อง
ก็พานักเรียนเดินเรียงแถวไปยืนเข้าแถวตรงหน้าโรงเรียนบริเวณที่รถบัสจอดอยู่ มีครูสมโชค
ถือโทรโข่งคอยประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกในการพานักเรียนไปทัศนศึกษาครั้งนี้
เด็กๆ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ทุกคนดูตื่นเต้นมากกับการไปโขงเจียม เพราะเป็นการเดินทาง
ไปทัศนศึกษาที่ไกลมากในความคิดของพวกเขา

“ฉันลื้นแทบแย่นะ ว่าจะได้นั่งริมหน้าต่างใหม่ แล้วฉันก็โชคได้ที่นั่งตามที่คิด” สุทธายิ้มแยม เพราะได้นั่งริมหน้าต่างสมตามหวังไว้

“แล้วฉันจะผลัดให้เธอนั่งข้างนะ”
สุทธาแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อน

“ขอบคุณนะ ฉันก็อยากนั่งริมหน้าต่าง แต่ไม่โชคใช้อย่างเธอ”

เวลาประมาณแปดโมงเช้า รถบัสก็เคลื่อนออกจากโรงเรียนช้า ๆ หลังจากที่เด็ก ๆ นั่งประจำที่กันเรียบร้อยตามที่ครูจัดให้ เสียงคุยกันดังจ๊อกแจ๊กจ้อแจลั่นรถ ใบหน้าของเด็ก ๆ ช่างเบิกบานจริง ๆ

“อ้าว เด็ก ๆ ฟังครูก่อน ฟังครูก่อน อย่ามัวแต่คุยกัน ฟังทางนี้” เสียงครูทับทิมพูดในไมโครโฟนแข่งกับเสียงเด็ก ๆ พอสิ้นเสียงครูทับทิม เด็ก ๆ ก็พากันหยุดพูดจ้อเจ้อขำขำไปทีครูทับทิม

“เรื่องที่ ๑ ทุกคนเตรียมสมุดบันทึกมาใหม่ อย่าลืมจดบันทึกตามหัวข้อต่าง ๆ ที่ครูบอกไว้แล้ว ส่วนเรื่องที่ ๒ เราจะแฉะพักปั้มน้ำมันประมาณ ๑๐ โมงเช้า ครูขอเตือนให้ทุกคนดูแลกันด้วย ใครนั่งกับใครให้ไปด้วยกันอย่าทิ้งกัน และที่สำคัญขึ้นรถลงรถ ให้เป็นไปตาม

เวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด และเรื่องสุดท้าย ถ้ามีปัญหาอะไรต้องรีบบอกครูจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาจะคะ

เอาละครูมีเรื่องประกาศเท่านั้นก่อน”

พอครูทับทิมกล่าวจบเสียงเด็ก ๆ ก็เริ่มคุ้ยกันดังขึ้น ๆ เพราะการไปทัศนศึกษาช่างเป็นกิจกรรมที่พิเศษเสียจริง ๆ

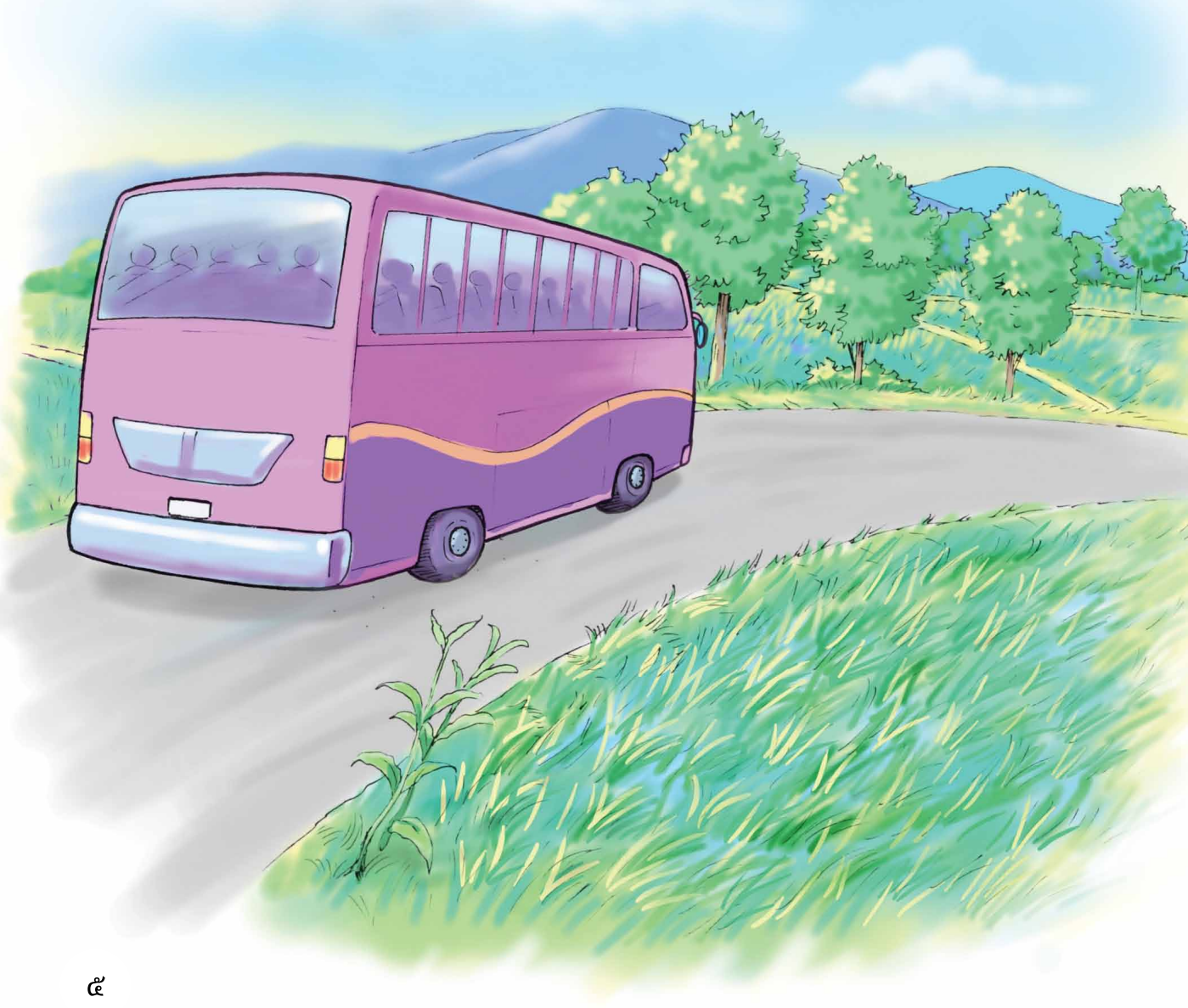
ตลอดทางที่รถวิ่งไป ผ่านที่ราบกว้างใหญ่ บางช่วงเป็นเนินขึ้นลง ช่วงที่เป็นที่ราบ ก็จะมีทุ่งข้าวเขียวขจีขนาดเล็กบ้างใหญ่บ้าง เห็นใบข้าวพลิ้วไสวตามแรงลม สวยงามมาก

ในท้องนานอกจากจะมีต้นข้าวแล้ว ยังมีต้นยางนา ต้นกระทุ้ม และต้นไม้อื่น ๆ ขึ้นแซมตามคันนา ทั้งระยะห่าง ๆ กัน ถ้าใครเคยไปแถวภาคกลางจะเห็นว่าท้องนา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะแตกต่างจากท้องนาในภาคกลาง ซึ่งจะเป็นผืนนากว้างใหญ่ ไม่มีต้นไม้อะไรอยู่ในท้องนาเลย

“ฉันอยากรู้จริงเลยว่า แม่น้ำโขงจะกว้างใหญ่แค่ไหน” มาริสาหันไปพูดกับบรรพต

“ฉันดูจากภาพใน Google มันก็กว้างนะแต่ไม่รู้จริง ๆ แล้วจะเป็นอย่างไร” มนัสหันไปพูดกับมาริสา

“เดี๋ยวก็จะได้เห็นแล้ว เมื่อกี้ครูทับทิมบอกว่าจะถึงแล้วนี่” สุทธาบอกเพื่อน ๆ

พอรถจอดสนิทบริเวณหน้าวัดโขงเจียม ครูทับทิมลงจากรถ เด็ก ๆ หยอยกันเดินตามลงมา

“เรามีเวลาชมความงามของแม่น้ำโขงกับแม่น้ำมูลซึ่งไหลมาบรรจบกันที่นี่ และนั่งรับประทานอาหารกลางวัน บ่ายโมงครึ่งให้มาเจอกัน ตอนนี้เวลาเที่ยงตรง ทุกคนไปรับข้าวกลางวันที่ครูสมโชคนะคะ” ครูทับทิมบอกเด็ก ๆ

เด็ก ๆ พากันเดินเป็นกลุ่ม ไปที่ครูสมโชคซึ่งกำลังเตรียมข้าวห่อ โดยมีครูคนอื่น ๆ กำลังช่วยกัน ข้าวห่อวันนี้ เป็นผัดกะเพราไก่กับไข่ดาว

“เมืองดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์ ฉลาดภูมิปัญญาท้องถิ่น ดินแดนอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบล” รวพรรณกล่าวขึ้น

“ท่องอะไรจ๊ะ รวพรรณ” มาริสาถามเพื่อน

“คำขวัญจังหวัดอุบลราชธานีไง นี่ฉันจดมาด้วย” รวพรรณบอก

“คำว่า แก่ง ที่จริงคือ แก่งสะพือ อยู่ในแม่น้ำมูลไม่ใช่ที่แม่น้ำโขง วันนี้พวกเราได้เห็น เกาะแก่งในแม่น้ำโขงที่โขงเจียมเท่านั้น” ครูทับทิมได้ยินเด็ก ๆ คุกัน จึงกล่าวขึ้น

“ไว้ถ้ามีโอกาสมาเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีอีก ครูก็ฝากให้พวกเธอลองไปเที่ยวแก่งสะพือ นะคะ” ครูทับทิมเสริมขึ้น

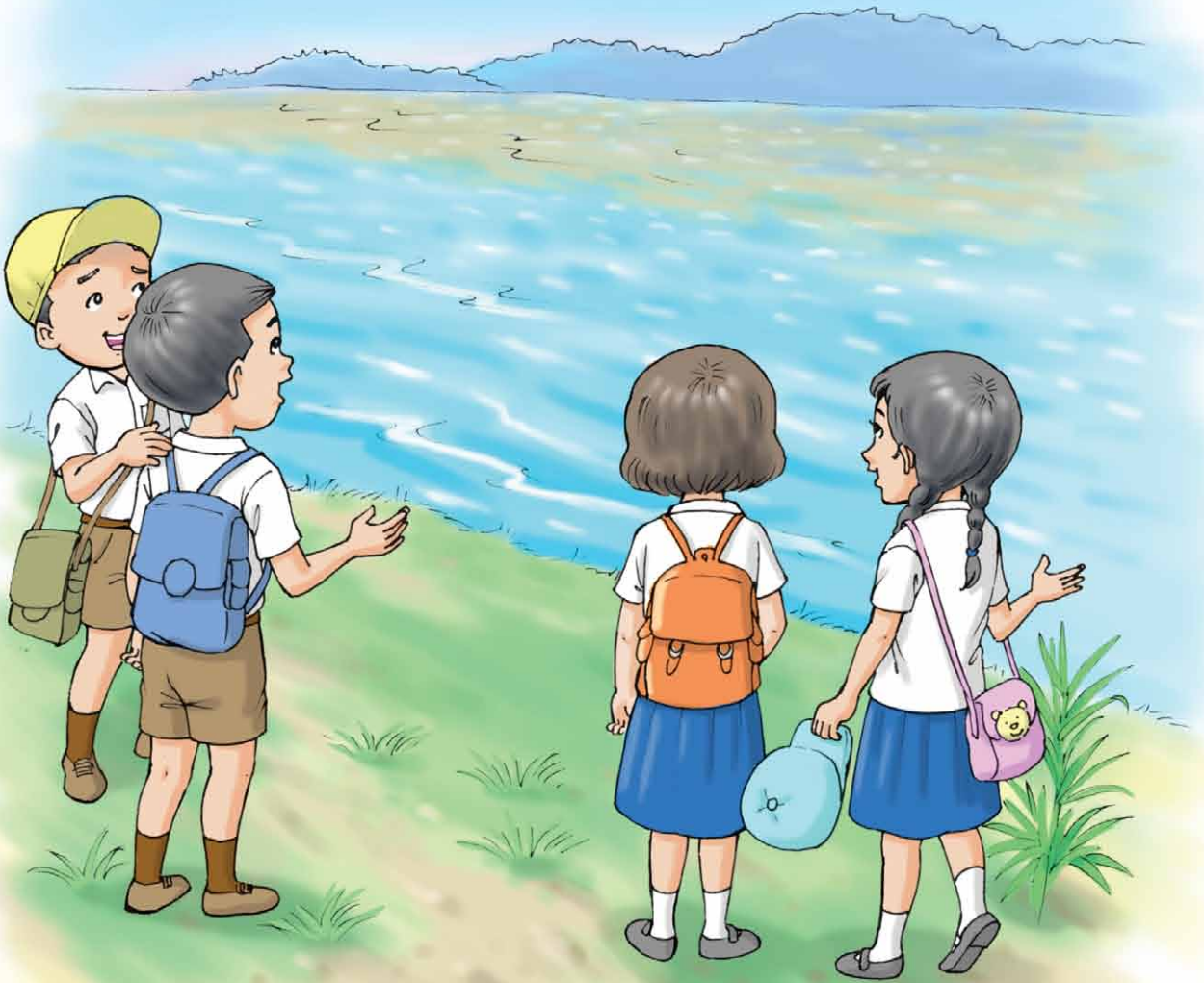
“เสียดายนะ ที่เราไม่ได้เห็นพระอาทิตย์ขึ้นที่โขงเจียม” สุทธาพูดขึ้น

“เรามีโอกาสได้เห็นแม่น้ำโขง ตอนอยู่ชั้น ป.๔ ก็ดีแล้ว เอาไว้โตขึ้นค่อยมาดูพระอาทิตย์ขึ้น
ก็แล้วกัน” มั่นสกล่าวแล้วก็ยิ้ม

“ใช่ พวกเรายังเด็ก ครูปามาเที่ยวไกลขนาดนี้ก็ควรจะพอใจ” วรวรรณพูดเสริมขึ้นอีก
“แหม...ฉันก็แค่อยากเห็น รุ่งน้ำ” สุทธาตัดพ้อเพื่อน

“ดูสิ เห็นไหมแม่น้ำมีสองสี เขาว่าถ้าเรามาเดือนเมษายนจะเห็นชัดเจนกว่านี้ ตอนนี้น้ำ
น้ำมากก็เลยพอเห็นบ้าง” มาริสบอก

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันกันแล้ว เด็กๆ ก็ชวนกันไปเดินแถวย่านแม่ค้า
ขายของที่ระลึก

ระหว่างเดินไปร้านค้า มนัสก็พูดขึ้น
“ฉันจะบอกให้ ที่โขงเจียมนี่นะยังเป็น
แหล่งค้าปลาขนาดใหญ่เขียวนะ”

มนัสทำท่ารู้มาก “ฉันอ่านจาก
อินเทอร์เน็ต มีตลาดค้าปลาน้ำจืดอยู่ที่นี่”
มนัสพูดต่อ

“ปลาอะไรบ้างล่ะ” มาริสาถามขึ้น
“ปลาเทโพ ปลาคัง ปลาม้า เชื้อไหม
ตัวใหญ่ๆ ทั้งนั้นเลย” มนัสเล่าต่อ

“อะไร เธอไปดูตอนไหน ก็เดินอยู่ด้วยกัน
แท้ๆ ” วรวรรณแย้งขึ้น

“ก็บอกแล้วไง ดูจากอินเทอร์เน็ต” มนัสชักรำคาญเพื่อน
“โอ้เอ้ย เอาละ ๆ ตอนนี้ไม่มีใครได้เห็นปลาเหล่านั้นหรอก ໄວ້ไปค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต
แล้วกัน” มาริสาดัดบท

เมื่อมาถึงร้านค้า ทุกคนเลิกสนใจเรื่องปลาแล้ว ต่างหันมาสนใจของในร้าน
พากันหยิบขึ้นนั้นขึ้นนี้ขึ้นมาดู แล้วก็วางลงเมื่อเห็นราคา

“แพงจัง” วรวรรณพูดขึ้น

“อยากได้กระเป๋านี้อะหรือ” มาริสาถามเพื่อน

“มันสวยดี ทำจากผ้าทอมือ” วรวรรณบอก

“แต่ดูแล้วไม่น่าแพงเลย”

“ก็ของที่ระลึกนี่ เขาไว้ขายนักท่องเที่ยว”

มนัสหันไปบอกวรวรรณ “เราดูเฉยๆ

ไว้มีเงินมากๆ ค่อยซื้อไปฝากใครๆ”

ทุกคนเห็นด้วย

“เพลินนิดเดียวได้เวลาแล้ว นั่นๆ พวก

นักเรียนเริ่มทยอยกันไปทีรถแล้ว” มาริสา

บอกเพื่อนๆ พร้อมกับชี้ไปที่บริเวณรถจอด

“ไปเถอะ อย่าให้ครูรอ” ทุกคนทำตาม

“ใครมีความคิดเห็นอย่างไรกับการไปโขงเจียมบ้าง” ครูทับทิมพูดขึ้นในเช้าวันใหม่ หลังจากกลับมาถึงบุรีรัมย์

“สนุกมากค่ะ หนูเห็นแม่น้ำสองสีด้วย ชาวอุบลฯ บอกว่า โขงสีปูน มูลสีครามค่ะ” วรวรรณยกมือขึ้นและรีบตอบครูทับทิม

“ผมอยากเห็นพระอาทิตย์ขึ้นครับ” สุทธาพูดต่อจากวรวรรณ

“นั่นละ ครูอยากจะบอกพวกเราว่า ที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสถานที่แรกที่เราจะเห็นพระอาทิตย์ขึ้น

“มนัส มีข้อมูลอะไรมาเพิ่มเติมไหมคะ” ครูทับทิมหันไปถามมนัส จอมค้นคว้า

“นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกพักได้ทั้งริมแม่น้ำโขงและริมแม่น้ำมูล ซึ่งถือว่าเป็นความมหัศจรรย์ของอำเภอโขงเจียมครับ เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามอยู่หลายแห่ง เช่น ผาแต้ม เป็นจุดที่เราจะเห็นพระอาทิตย์ขึ้นก่อนใครในสยาม เสาเฉลียง น้ำตกสร้อยสวรรค์ น้ำตกแสงจันทร์หรือน้ำตกलगรู ถ้ำวลัยรักษ์ ป่าดงนาทาม และยังมีสะพานแขวนคนเดินข้ามที่ยาวที่สุด คือ สะพานข้ามแม่น้ำมูล ภายในอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ครับ”

“โอ้โฮ นัส เธอช่างค้นจริง ๆ” มาริสาทำท่ายกนิ้วโป้งให้มนัส

“ขอบใจจ้ะ มนัส ครูว่าแล้วเธอต้องมีข้อมูลแน่ เอาละ ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง ที่แท้จริงนั่นคือ การรู้จักหาข้อมูลค้นคว้าเพิ่มเติมจากสิ่งที่เราได้ไปเห็นมา” ครูทับทิมกล่าวชื่นชมมนัส “ครูเชื่อว่า พวกเราต้องจดจำโขงเจียมไปอีกนาน และที่สำคัญที่นั่นคือห้องเรียนของเราอีกแห่งหนึ่งที่ทำให้เรารู้ว่า เมืองไทยของเรางดงามและมีของดีชุกชอนให้เราค้นหาอีกมากมาย

เล่าเรื่องเมืองอุบลราชธานี

คำขวัญ

“เมืองดอกบัวงาม	แม่น้ำสองสี
มีปลาแซบหลาย	หาดทรายแก่งหิน
ถิ่นไทยนักปราชญ์	ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม
งามล้ำเทียนพรรษา	ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์
ฉลาดภูมิปัญญาท้องถิ่น	ดินแดนอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบล”

ประวัติความเป็นมา

ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ท้าวคำผง ท้าวทศพรหม และท้าวกำบุตรของพระวอ พระตา ได้หนีภัยสงครามของพระเจ้าสิริบุญสาร เจ้าแห่งนครเวียงจันทน์ เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร โดยการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เวียงดอนกอง แขวงจำปาสัก แต่ยังไม่ได้สถาปนาเป็นเมืองอุบลราชธานีจนถึงสิ้นรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เข้าสู่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีพระราชประสงค์ จะรวบรวมไพร่พลตามหัวเมืองต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังของกรุงรัตนโกสินทร์ จึงมีพระราชกำหนดว่าหากเจ้าเมืองใดหรือใครก็ตามที่ สามารถรวบรวมไพร่พลได้มาก และสามารถตั้งเมืองให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงได้ ก็จะได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมือง

ดังนั้น พระปทุมสุรราช (ท้าวคำผง) จึงอพยพครอบครัวและไพร่พลจากเวียงดอนกอง มาตั้งหลักปักฐานบริเวณห้วยแระแม ซึ่งต่อมาพระปทุมสุรราชได้ยกทัพไปปราบกบฏ จนได้รับชัยชนะ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงพระราชทาน บำเหน็จรางวัลแก่พระปทุมสุรราชด้วยการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระปทุมสุรราช เป็นพระปทุมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานี และเป็นเจ้าเมืองคนแรกของอุบลราชธานี พร้อมทั้งยกฐานะบ้านแระแมขึ้นเป็น “เมืองอุบลราชธานี” ในปี พ.ศ. ๒๓๓๕ และภายหลังได้ย้ายไปตั้งเมืองใหม่อันเป็นที่ตั้งเมืองอุบลราชธานีในปัจจุบัน เหตุที่มีคำว่า “ราชธานี” ต่อท้ายนั้นเพราะจังหวัดอุบลราชธานีมีเจ้าเมืองสืบต่อมาถึง ๔ คน และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นจังหวัดอุบลราชธานีมีฐานะเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่ง

เป็นที่ตั้งกองบัญชาการมณฑลอีสานมาโดยตลอด จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการยุบเลิกมณฑลอุบลราชธานี และในปี พ.ศ. ๒๔๑๕ จังหวัดอุบลราชธานีได้กลายเป็นจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ต่อมาในปีเดียวกันนั้น จังหวัดอุบลราชธานีได้ถูกแบ่งพื้นที่อำเภอโขงเจียมและอำเภอใกล้เคียง ตั้งเป็นจังหวัดยโสธร ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๓๖ จังหวัดอุบลราชธานีก็ได้อีกแบ่งอีกครั้ง โดยอำเภออำนาจเจริญและอำเภอใกล้เคียงตั้งเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ ปัจจุบันจังหวัดอุบลราชธานีมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๕ มีประชากรลำดับที่ ๓ ของประเทศ

จึงนับได้ว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจนกลายเป็นจังหวัดที่มีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จนได้รับสมญานามว่า “อุบลราชธานี เมืองนักปราชญ์ ราชธานีอีสาน” และเป็นดินแดน “รับตะวันใหม่ก่อนใครในสยาม”

(จากเว็บไซต์ www.ubonratchathani.go.th)

พินิจสร้างสรรค์

๑. นักเรียนคิดว่า อนาคต มนัสควรประกอบอาชีพอะไร เพราะอะไร
๒. ทำไม “โขงเจียม” จึงกลายเป็นห้องเรียนอีกแห่งหนึ่งของนักเรียน
๓. “แม่น้ำสองสี” หมายความว่าอย่างไร

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนา
การอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นสื่อเสริมทักษะ
ภาษาไทย โดยจัดพิมพ์เพิ่มเติมแจกแก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นางสาวลี ชนะपालพันธุ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒
นางเครือมาศ เจะสาเมาะ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๑
นายสำราญ บุญธรรม	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๒
นางภาวนา มีกลิ่นหอม	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดราชบุรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์มัลลิกา ตัณฑนันท์
รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์
รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์
นางสาวนิจสุดา อภินันทาภรณ์
นางสาวอรอร ฤทธิกลาง
นางธนาภรณ์ กอวัฒนา
นางสาววิภารัตน์ อัสวินพันเลิศ
นางสาวสร้อยสุดา โพธิ์ทอง
นางสาวพิมพ์พรรณ ชุ่มสูงเนิน

วาดภาพประกอบ

นางประภาสินี เจริญสกุลชัยพร